

Torsdag 2025-01-29

Klockan 09-12:00 (lunch 12–13)

Testhuset, adress: Brogatan 15

Närvarande:

Bygderådet Umeå: Alf Söderlund, Eva Lindman, Ulla Gustafsson, Roger Sandström

Västerbottens idrottsförbund: ~~Niclas Bromark~~, Mikael Eriksson

Enskild förening på Umeå landsbygd: Maria Bergstén Stöckebygdens Utveckling, Olle Nygren
Holmöns utvecklingsforum

Företagarna Umeå: ~~Johanna Engström~~, Torbjörn Wennebro

LRF Umeå: Per-Gunnar Olofsson, ~~Inger Edlund~~ (Ingvar Persson, ordf LRF:s kommunavdelning)

Enskilt företag på Umeå landsbygd: ~~Kristina Johansson, Emma Börnerberg~~

Umeå universitet: Marco Eimermann

SLU: vakant

Umeå kommun: Mikael Berglund, ~~Mattias Larsson, Bore Sköld, Elmer Eriksson.~~

Jennie Bergvall Kalén handläggare, Linn Alexandersson handläggare

Inbjudna gäster:

Karin Isaksson, teknisk direktör

Ann-Christine Gradin, utbildningsdirektör

Daniel Nordgren, biträdande utbildningsdirektör förskola

Christopher Granberg, biträdande utbildningsdirektör grundskola

~~Christina Lundgren~~, chef, fastighetsförvaltningen

~~Moa Brydsten~~, ordförande för- och grundskolenämnden

LBR:s mötesagenda är indelad enligt dessa kategorier:

Förutsättningar: ex. infrastruktur, kommunikationer, byggande, service

Lokalt näringsliv: företagande, ex. besöksnäring, skogs- och lantbruk

Hållbar utveckling: ex. miljö/klimat, attraktivitet, kultur, föreningsliv, jämställdhet, mångfald

Övergripande

Ärende	Omfattning
Agenda	<ul style="list-style-type: none"> • Välkommen (Mikael) • Presentation förskolestruktur – Daniel Nordgren • Presentation grundskola – Christopher Granberg • Diskussion & frågestund • FIKA + kika runt i testhuset samt kort genomgång • Runda mellan rådsledamöter • Landsbygdsstrategernas punkter inkl. landsbygdssvepet • Övrigt
Välkommen	Mikael inleder med att hälsa rådets nya ledamot för Umeå Universitet välkommen, Marco Eimermann.
Presentation förskolestruktur – Daniel Nordgren, biträdande utbildningsdirektör förskola.	<p>24:e oktober fattade För- och grundskolenämnden beslut om en förskolestruktur för åren 2024–2035. Syftet med förskolestrukturen är att tillgodose närhetsprincipen, d.v.s. att barn ska placeras så nära sitt hem som möjligt. Det handlar också om att säkerställa en flexibilitet för att kunna hantera tillväxt och förändrade behov och att undvika tillfälliga lösningar.</p> <p>Planeringen förutsätter en bra befolkningsprognos, vilket Daniel upplever att de haft senaste åren. Däremot har färre födselar lett till en osäker situation, vilket påverkat efterfrågan på förskoleplatser. Det förväntas dock vända efter 2027. Det är därför viktigt att följa upp prognosen och anpassa planeringen efter behov. Samtidigt säger Daniel att minskningen har gett tillfälle för kommunen att "hinna i kapp".</p> <p>Sammanfattningsvis behöver ett flertal förskoleplatser ersättas och tillskapas under perioden 2024–2035. Det behövs en utbyggnadstakt på 9 avdelningar/år. Vissa områden, som Taveljö, Sörmjöle och Yttersjö, kommer att prioriteras för att deras behov påverkar andra byars förskolor. Här ser bland annat Rödåsel ut att bli klart först och troligtvis kommer Taveljö inte hinna bli klart innan sommaren. Sörfors kan bli trångt mot slutet av 2035, och om Botsmark får en större inflyttning kan det påverka behovet även där.</p> <p>Inspel: det finns uppfattningar om att kommunen försvårat för ekonomiska föreningar att bedriva pedagogisk omsorg.</p> <p>Daniel svarar att kommunen inte gjort något för att försvåra, men att nya lagkrav gör det allt svårare att bedriva små verksamheter i privat regi.</p> <p>Inspel: viktigt att samarbeta med kranskommunerna kring förskole- och skolfrågor.</p>

	<p>Idag finns samverkan inom Umeåregionen mellan kommunchefer och skolledare, och denna regelbundna samverkan är viktig. Prio är dock att tillgodose behoven hos sina egna kommunmedborgarna först och främst. Om det exempelvis är trångt i en förskola så kommer inte barn från andra kommuner att prioriteras i första hand. För mer aktiv samverkan mellan kommunerna så behövs beslut på politisk nivå, det är inget som planeras i nuläget.</p> <p>Inspel: Det finns ett stort behov av att föra dialog med bybor vid förändringar inom förskole- och skolområdet. Förskola och skola har stor betydelse för hela byn och är viktigt för att fler ska vilja flytta dit. Därför menar rådet att det är viktigt att föra en bred dialog med byn och inte endast berörda vårdnadshavare. Samråd enligt lag är en sak, dialog en annan.</p>
<p>Presentation grundskola- Christopher Granberg, biträdande utbildningsdirektör grundskola</p>	<p>Umeå kommun förväntar sig en minskning av antalet 6-åringar fram till 2028 och en ökning av elever i åldrarna F-3 och F-6 fram till 2032. Detta innebär utmaningar, både ekonomiskt och organisatoriskt. För att möta de ökade elevtalen krävs åtgärder som tillbyggnader och ombyggnationer på skolor utanför tätorterna, till exempel Obbola, som ska bygga ut till en tvåparallellig skola, och Stöcke, som planerar en nybyggnad med kapacitet för upp till 200 elever.</p> <p>Inspel: många föräldrar i Stöcke känner sig oroade över tidsfördröjningarna och efterfrågar mer förberedelse för dubbla klasser och bättre kommunikation med föräldrar. Många undrar varför det inte funnits tid att planera tidigare, eftersom frågan om fler klasser har varit aktuell i flera år.</p> <p>På samma sätt förs fram att detaljplaner i byar tar hänsyn till att nybyggnationer innebär fler barn och att skolan bör vara förberedd på detta.</p> <p>Gällande Stöcke så är detaljplanen under handläggning och tidsplanen beror på om den överklagas eller inte. Kommunen arbetar för att snabba på processen och återkoppling kommer göras till vårdnadshavare under första kvartalet 2025.</p> <p>På samma sätt lyfter Christopher att de har följt demografiska beslut och planerat för framtiden. Han försäkrar att det finns gott om tid och att dialogen med vårdnadshavare är en prioritet.</p> <p>Mikael förklarar att kommunen försöker lösa problem med skolkapacitet samtidigt som byggande av bostäder fortsätter. Det kan innebära att skolan måste ligga före i sina lokaler, vilket kan medföra extra kostnader och konsekvenser för skolan.</p> <p>Inspel: hur lång tid tar det generellt för att öppna en ny förskola eller skola? Karin Isaksson förklarar att processen kan ta upp till fem år, beroende på om en detaljplan finns och omfattningen på projektet.</p>

	<p>Rådets medskick till kommunen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Samråda är en sak, men det behövs mer dialog vid serviceförändringar på våra landsbygder, inte minst gällande förskola och skola. - Dialog bör föras bredare med byn och inte endast vårdnadshavare, för att undvika missuppfattningar, rykten eller frustration. - I byarna finns många personer med lokalkännedom, kunskap och nätverk till nytta för kommunen. Hur kan vi kommunicera tillsammans med kommunen för att tillvarata den kunskapen, hitta lösningar tillsammans. - I Umeå kommuns landsbygdsprogram finns flera prioriteringar som lyfter fram vikten av dialog. En prioritering handlar bland annat om att stärka samordningen mellan kommunala verksamheter och utveckla samverkan med kommersiella och ideella aktörer för förbättrad service. - Kan landsbygdsstrategier och skola/Tekniska nämnden samköra något tillsammans, informera allmänt i byarna utifrån prioriteringen i landsbygdsprogrammet? - Det är viktigt att hela kommunen arbetar tillsammans för att påskynda planeringsprocesser. - Kontinuerlig dialog behövs mellan de som är involverade i planeringen, och de som bor på platserna. Information om pågående arbete, vad som har gjorts, vad som är på gång, och vad som kan vara försenat. Detta minskar även ryktesspridning och frustration över att saker går långsamt. - Det bör även finnas skriftlig information om vad som är planerat för de kommande åren. Och att vid samråd om detaljplan även informera föräldrar.
FIKA + kika runt i testhuset	Ellen Grahn informerar kort om Teknikhuset och testlägenheten som finns här utrustad med välfärdsteknik som ska möjliggöra för äldre att bo hemma längre.
Runda mellan rådsledamöter	<p>Ingvar Persson, LRF: ordförande i LRF:s kommungrupp, ersätter idag Inger på rådsmötet.</p> <p>Micke Eriksson, RF-SISU: Micke berättar att olika pilotprojekt för äldre pågår via olika idrottsföreningar. Han berättar också att RF-SISU går i mål med en strategi för 2025 och startar igång en ny strategi fram till 2035. I övrigt har man just startat upp arbetet med SM-veckan och han informerar om att i år är de inte lika engagerade i Rallyt som tidigare.</p> <p>Olle Eriksson, HUF: Olle berättar att HUF har haft ett möte med flera verksamheter på kommunen om stormen som drabbade Holmön. Nytt möte är inplanerat med beredskapssamordnarna, VAKIN och Umeå Energi samt Skanova. HUF har också beviljats medel för att ta över Visfestivalen på Holmön. I övrigt</p>

håller butiken på Holmön att bli en så kallad "hybridbutik", som kan ha öppet även under obemannade tider. Arbetet väntas bli klart till sommaren.

Eva Lindman: Hänvisar vidare till Alf.

Torbjörn Wennebro, Företagarna: Torbjörn berättar att det finns ett stort samhällsengagemang bland företagarna inom Umeå kommun. Han berättar också att det nu finns en politisk enighet över alla partier om att det ska göras en intraprenad på särskilda boendet Sjöbacka i Taveljö, men då har man sagt att 75 % av personalen behöver vara med på noterna. Det förutsätter dialog med personalen vilket hittills inte blivit av menar Torbjörn.

Roger Sandström, Bygderådet: Just nu håller Roger på att överlåta sin jordbruksfastighet till sina barn, varav processen pågått under ett helt år. Bankerna vill inte låna ut pengar och lönsamheten är dålig. I övrigt jobbar Roger för att Stöcksjö ska fortsatt vara en jordbruksbygd.

Ulla Gustavsson, Bygderådet: Hänvisar vidare till Alf.

Alf Söderlund, Bygderådet: Alf berättar att Bygderådet just nu jobbar med frågan kring enskilda avlopp, som de tycker hanteras dåligt av kommunen. Samma gäller för vägbelysningen. Vindkraftsfrågan är också på agendan och här har Alf dialoger med boende i Bullmark där Holmen tillsammans med Ecogain tagit fram ett samrådsdokument.

Mikael Berglund: Kommunen är i budgetprocessen inför 2026 och i nuläget är det många svåra frågor. Under 2024 ökade kommunen med 800 invånare, vilket är kul då man knappt haft någon invandring. Det märks också att det är något fler bygglov än i fjol som beviljats men Mikael hoppas det ska lossna ännu mer i och med räntesänkningen som kom. I övrigt är beredskapsfrågorna högaktuella. Han berättar också att han träffade byggbranschen igår under konceptet "afternoon tea" och att det inom mark och entreprenad finns jättemycket jobb men att det är desto tuffare för husaktörerna. Förra fredagen startade dock bygget i Hörnefors där OF bygger intill affären.

P-G: LRF håller på att omorganisera inom LRF, det betyder att man håller på att lägga ner några lokalavdelningar och att kommungruppen kommer få ökat mandat. Vissa lokalavdelningar kommer man göra om till en lokalgrupp, vilket innebär att det inte kommer behövas kassör och styrelse utan man kommer kunna driva enklare verksamhet. I Taveljö har lokalavdelningen blivit en lokalgrupp i stället, eftersom det är viktigt att ha kvar det lokala engagemanget.

Maria, Stöckebygdens utveckling ekonomisk förening: Föreningen har precis anställt en tjej som heter Carolina Sandström som kommer påbörja sin tjänst 1 mars. Utöver det pågår projektet "Resilienta landsbygder". Målet med projektet

	<p>är att utreda möjligheterna till en modell för resurseffektivitet och självförsörjning av mat och vatten. Ni kan läsa mer om projektet här: Pågående projekt – Mötesplats Stöcke</p> <p>Marco, Umeå Universitet: Marco berättar att det pågår ett projekt om hållbara mötesplatser i Kramfors kommun. Det har också startat upp ett forskningsprojekt som heter Zoomstäder som handlar om distansarbete och så kallade "osynliga invånare" och deras mobilitet. Andra projekt som pågår handlar om turism och småföretagare på landsbygd.</p>
<p>Landsbygdsstrategernas punkter inkl. landsbygdssvepet</p>	<p>Landsbygdsstödet under 2024: Under 2024 inkom 36 ansökningar, varav 26 beviljades och 10 fick avslag med hänvisning till andra stöd. Byaplanen i Kassjö är en av de 26 beviljade ansökningarna. Totalt beviljades 602 614 kr, vilket inkluderade en förstärkning på 150 000 kr för 2024. Årsrapporten för stödet kommer att skickas till rådet när den är klar.</p> <p>Projektet DigiPlats avslutat: Linn visar en projektfilm och berättar om plattformen Bygdatorget som syftar till att synliggöra lokala resurser och tjänster på landsbygd. Umeå Universitet ansvarar för plattformen just nu, men ett nytt projekt, Bygdatorget 2.0, är på gång i samarbete med Universitet och Coompanion där även föreningsliv ska inkluderas. Det finns även potential att använda plattformen för att sända viktig samhällsinformation från kommunen. Ta del av projektfilmen här: www.umea.se/inspirationsbank</p> <p>Vinnova-projekt beviljat: Jennie berättar att projektet handlar om att genomföra en förstudie om hur kommunala verksamheter kan organisera sig på nya sätt för att möta behoven av omsorg på landsbygder. Holmön är utgångspunkt i projektet och projektet kommer pågå under 8 månader med start 1 februari. Jennie kommer vara projektledare på 50 %.</p> <p>Mobilt byakontor på g: Med start våren 2025 testar landsbygdsstrategerna ett nytt arbetssätt kallat "mobilt byakontor". Det innebär att de en gång i månaden kommer jobba från en lokal mötesplats. Initiativet ligger helt i linje med flera prioriteringar i landsbygdsprogrammet, bland annat en som handlar om att utveckla samverkan på lokal nivå.</p> <p>Utvärdering av LBR under 2024: bara 6 personer svarade på utvärderingsenkäten, men svaren visar på ett bra samtalsklimat, välplanerade möten och att vi har mer tid för diskussioner. Vi kan också bli ännu bättre på att ge tid för diskussion kring aktuella frågor.</p> <p>Vi behöver bli bättre på att ta vara på ledamöternas kunskaper och här föreslås idéer som miniföreläsningar eller workshops för kompetensutveckling för varandra. Det framkom också behov av förbättrade rutiner för</p>

	<p>informationsspridning mellan de egna organisationerna och LBR, samt tydligare mål och förväntningar från den egna organisationen inför LBR 2025.</p> <p>Förslaget är att vi under 2025 fortsätter med nuvarande arbetsgrupper, d.v.s. skola/förskola, lokal livsmedelsproduktion, bostäder (tidigare seniorbostäder). Utöver det kommer en särskild programgrupp tillsättas inför planeringen av landsbygdsdagen 2025. Här är engagemang från rådet viktigt!</p> <p>Teman inför kommande LBR-möten:</p> <p>April: Uppföljning av vägbelysning och tekniska nämnden uppdrag i verksamhetsplanen gällande lokaler. Karin Isaksson och Christina Bernhardsson är inbjudna.</p> <p>Juni: Kollektivtrafik på landsbygderna. Fredrik Forsell och Janet Ågren föreslås bjudas in.</p> <p>September: Energigemenskaper, trygghetspunkter och beredskap. Energi och klimatrådgivare och beredskapssamordnare föreslås bjudas in. Finns även tankar på att prata om aktuell forskning från geografiska institutionen från Umeå Universitet.</p> <p>Landsbygdsvepet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5–11 maj genomförs den nationella landsbygdsveckan och fram till 15 mars går det att anmäla aktiviteter som lyfts fram i det nationella programmet. Läs mer om veckan här: Landsbygdsveckan Tillsammans lyfter vi hela landet • Geografiska institutionen bjuder in till konferens 25–28 mars inom temat. "Regionala utmaningar i kommuner med krympande befolkning". Läs mer och anmäl er här: Regional labour markets in times of shrinking populations: HOME • Livsmedelskonferens i Lycksele 12 mars – "Livsmedelsberedskap för näringsliv och myndighet i samverkan". Läs mer och anmäl er här: Välkommen till konferensen – Mer mat från Västerbotten 2025 - Mer mat från Västerbotten • Nytt Kandidatprogrammet i plats och näringslivsutveckling startar upp på intuitionen för Geografi på Umeå Universitet hösten 2025
Övrigt	<ul style="list-style-type: none"> - Kom ihåg att skicka kvitton för parkering och antal körda km till Elin. - Medskick: tänk på parkeringsplatser vid de lokaler vi bokar, Elin kollar upp.
Nästa möte	10 april, plats meddelas närmare

Noterat av:

Elin Lindqvist för Mikael Berglund, Jennie Bergvall Kalén, Linn Alexandersson

Webbsida: www.umea.se/lbr